

TỪ QUAN ĐIỂM CỦA HỒ CHÍ MINH VỀ NGƯỜI LÀM CÔNG TÁC HUẤN LUYỆN CÁN BỘ ĐẾN VIỆC XÁC ĐỊNH YÊU CẦU ĐỐI VỚI GIẢNG VIÊN GIẢNG DẠY LÝ LUẬN CHÍNH TRỊ HIỆN NAY

NGUYỄN THỊ QUYẾN*

Tóm tắt: *Hiện nay, giảng viên giảng dạy lý luận chính trị ngày càng giữ vai trò quan trọng trong việc giáo dục, tuyên truyền chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách pháp luật của Nhà nước. Để có đội ngũ giảng viên giảng dạy lý luận chính trị giỏi về chuyên môn, đam mê tâm huyết với nghề cần có sự vận dụng đúng đắn, linh hoạt quan điểm Hồ Chí Minh về người làm công tác huấn luyện cán bộ. Trên cơ sở trình bày một số quan điểm Hồ Chí Minh về người làm công tác huấn luyện cán bộ, bài viết nêu những yêu cầu đối với giảng viên giảng dạy chính trị, làm cơ sở cho việc xây dựng đội ngũ giảng viên giảng dạy lý luận chính trị hiện nay.*

Từ khóa: *Giảng viên lý luận chính trị; huấn luyện cán bộ; tư tưởng Hồ Chí Minh về huấn luyện cán bộ.*

Đặt vấn đề

Sinh thời, Chủ tịch Hồ Chí Minh đặc biệt quan tâm đến công tác huấn luyện cán bộ. Những chỉ dẫn của Hồ Chí Minh về công tác huấn luyện cán bộ nói chung và người làm công tác huấn luyện cán bộ nói riêng đến nay vẫn còn nguyên giá trị. Do đó, vận dụng những chỉ dẫn của Người nhằm xác định đúng yêu cầu đối với giảng viên giảng dạy lý luận chính trị làm cơ sở cho việc nâng cao hiệu quả công tác lựa chọn, đào tạo, xây dựng đội ngũ giảng viên giảng dạy lý luận chính trị trong giai đoạn hiện nay là việc làm hết sức cần thiết.

1. Quan điểm của Hồ Chí Minh về người làm công tác huấn luyện cán bộ

Cán bộ là gốc của mọi công việc. Huấn luyện cán bộ là công việc gốc của Đảng. Huấn luyện tốt sẽ có cán bộ tốt. Huấn luyện dở, tạo ra lớp cán bộ tồi. Do vậy phải lựa chọn cẩn thận cán bộ huấn luyện. Theo Hồ Chí Minh, không phải ai cũng có thể làm công tác huấn luyện cán bộ. Để thực hiện tốt việc huấn luyện

cán bộ, người làm công tác huấn luyện phải thực hiện một số yêu cầu sau:

Một là, phải có lòng yêu nghề, phải nêu gương sáng về tinh thần học tập, tu dưỡng

Hồ Chí Minh từng nói: “Thầy cũng như trò, cán bộ cũng như nhân viên, phải thật thà yêu nghề mình”¹. Thật thà yêu nghề là yêu một cách thật lòng, là tâm huyết với nghề. Không ngoài miệng nói yêu nghề nhưng trong lòng thấy chán ghét nghề. Thật thà yêu nghề là chấp nhận mọi khó khăn, gian khổ trong nghề; là luôn dành tâm trí, suy nghĩ về nghề; là luôn trăn trở, suy nghĩ, cải tiến để làm tốt công việc. Cụ thể, đối với người làm công tác huấn luyện cán bộ, tình yêu nghề thể hiện ở chỗ say sưa tìm tòi, bên bỉ chất lọc, tích lũy tri thức, tâm huyết truyền dạy cho các thế hệ học viên. Trong giảng dạy và nghiên cứu, họ luôn đặt ra câu hỏi: đã làm hết khả năng có thể chưa? Học viên đã được tiếp nhận kiến thức và phương pháp một cách tốt nhất chưa? Những giảng

¹ Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội, tập 14, tr.402.

* Học viện Chính trị khu vực I.

viên yêu nghề là những giảng viên luôn tận tụy, sáng tạo trong giảng dạy và nghiên cứu.

Hồ Chí Minh nêu rõ: “Nhiệm vụ của các cô giáo, thầy giáo rất nặng nề nhưng rất vẻ vang. Muốn làm tròn nhiệm vụ đó thì phải luôn luôn gương mẫu về mọi mặt, không ngừng bồi dưỡng đạo đức cách mạng, lập trường chính trị; phải ra sức đoàn kết giúp đỡ nhau cùng tiến bộ”². “Cô giáo, thầy giáo trong chế độ ta cần phải góp phần vào công cuộc xây dựng xã hội chủ nghĩa. Phải có chí khí cao thượng, phải “tiên ưu hậu lạc” nghĩa là khó khăn thì phải chịu trước thiên hạ, sung sướng thì hưởng sau thiên hạ. Đây là đạo đức cách mạng”³. Thấy cô giáo phải là tấm gương về tinh thần không ngừng học tập. Hồ Chí Minh yêu cầu: “Người huấn luyện phải học thêm mãi thì mới làm được công việc của mình. Lênin khuyên chúng ta: “Học, học nữa, học mãi”. Mỗi người đều phải ghi nhớ và thực hành điều đó, những người huấn luyện lại càng phải ghi nhớ hơn ai hết”⁴.

Người học không chỉ nghe lời giảng mà còn quan sát cách ứng xử, hành động của giảng viên để định ra thái độ, hành động của mình. Do vậy, nếu giảng viên có chuyên môn tốt, có phương pháp hay nhưng cách hành xử chưa văn hóa, trong đạo đức lối sống còn có những điều khiến người học chưa phục thì sức lan tỏa từ bài giảng tới người học sẽ không cao, thậm chí còn phản tác dụng. Do vậy, người làm công tác huấn luyện cán bộ, với tư cách là người dạy dỗ và rèn luyện cán bộ, phải là tấm gương sáng đối với học viên.

Hai là, phải giỏi về chính trị và chuyên môn

“Chính trị là linh hồn, chuyên môn là cái xác. Có chuyên môn mà không có chính trị thì chỉ còn cái xác không hồn. Phải có chính trị

trước rồi có chuyên môn”⁵. “Trên nền tảng giáo dục chính trị và lãnh đạo tư tưởng tốt, phải phấn đấu nâng cao chất lượng văn hóa và chuyên môn nhằm thiết thực giải quyết các vấn đề do cách mạng nước ta để ra và trong một thời gian không xa, đạt những đỉnh cao của khoa học và kỹ thuật”⁶. Hồ Chí Minh còn nhắc nhở: “Muốn huấn luyện thợ rèn, thợ nguội thì người huấn luyện phải thạo nghề rèn, nghề nguội. Người huấn luyện của Đoàn thể phải làm kiểu mẫu về mọi mặt: tư tưởng, đạo đức, lối làm việc”⁷. Tóm lại, theo Hồ Chí Minh: “tính chất huấn luyện dựa trên căn bản phải xem xét và giao trách nhiệm cho những người có tài năng để huấn luyện. Nghĩa là nói rồi thì phải đi làm, đã nói thì phải làm được. Xem xét tình hình, phẩm cách, kinh nghiệm, ưu điểm và khuyết điểm. Tổ chức nhân tài. Dạy làm người, làm việc. Thân ái đoàn kết, không cầu thả, không đối trá... tự giác, tự động sáng tạo, phụ trách. Đầu, óc, miệng, mắt, tay, chân đều đạt. Giữ kỷ luật, tiết thời gian”⁸.

Ba là, phải có cách thức huấn luyện phù hợp

Hồ Chí Minh nhấn mạnh: “Huấn luyện cốt thiết thực chu đáo hơn tham nhiều. Việc cốt yếu là phải làm cho người học hiểu thấu vấn đề”⁹.

Huấn luyện phải nhằm đúng nhu cầu của người học và cơ quan cử cán bộ đi học: “Huấn luyện cán bộ là cốt để cung cấp cán bộ cho các ngành công tác: Đoàn thể, Mặt trận, Chính quyền... Các ngành công tác như là người tiêu thụ hàng. Ban huấn luyện như là người làm ra hàng. Làm ra hàng phải đúng với nhu cầu của người tiêu thụ”¹⁰.

⁵ Hồ Chí Minh (2011), *Sđd*, tập 12, tr.269.

⁶ Hồ Chí Minh (2011), *Sđd*, tập 15, tr.507.

⁷ Hồ Chí Minh (2011), *Sđd*, tập 6, tr.356.

⁸ Hồ Chí Minh (2011), *Sđd*, tập 3, tr.456.

⁹ Hồ Chí Minh (2011), *Sđd*, tập 16, tr.357.

¹⁰ Hồ Chí Minh (2011), *Sđd*, tập 16, tr.359.

² Hồ Chí Minh (2011), *Sđd*, tập 14, tr.747.

³ Hồ Chí Minh (2011), *Sđd*, tập 14, tr.403.

⁴ Hồ Chí Minh (2011), *Sđd*, tập 6, tr.356-357.

“Huấn luyện thì phải hiểu rõ người học để nâng cao khả năng và tẩy rửa khuyết điểm cho họ. Phải huấn và luyện. Huấn là dạy dỗ, luyện là rèn giũa cho sạch những vết xấu xa trong đầu óc”¹¹. Như vậy, cần phải có cách thức huấn luyện phù hợp với từng đối tượng, hoàn cảnh, nhu cầu người học.

2. Vận dụng quan điểm về người làm công tác huấn luyện cán bộ của Hồ Chí Minh trong việc xác định những yêu cầu đối với giảng viên giảng dạy lý luận chính trị hiện nay

Ngoài những quy định tại Thông tư 20/2020/TT-BGDĐT của Bộ Giáo dục và Đào tạo, ngày 27 tháng 7 năm 2020 *Quy định chế độ làm việc của giảng viên cơ sở giáo dục đại học* về chuẩn nghề nghiệp giáo viên cần đạt, giảng viên giảng dạy lý luận chính trị cần có các phẩm chất, năng lực sau:

Một là, có hiểu biết sâu sắc về lý luận

Theo quan điểm của Hồ Chí Minh, người huấn luyện cán bộ cần giỏi về chuyên môn và chính trị để giúp người học hiểu đúng, hiểu đủ về chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước; hiểu được giá trị khoa học và thực tiễn mà Đảng lựa chọn làm nền tảng, kim chỉ nam, từ đó khắc vào tâm trí người học niềm tin vào Đảng, vào sự lãnh đạo của Đảng, tạo nên sự đồng thuận trong thực hiện mục tiêu chiến lược mà Đảng đã lựa chọn. Để thực hiện tốt nhiệm vụ này đòi hỏi giảng viên giảng dạy lý luận chính trị, dù giảng dạy bộ môn nào cũng phải có hiểu biết sâu sắc về chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, chủ trương, đường lối của Đảng, chính sách của Nhà nước. Không những cần nắm được vấn đề căn cốt của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh

và quan điểm của Đảng, giảng viên giảng dạy lý luận chính trị còn cần am tường sự kế thừa và phát triển lý luận theo dòng thời gian từ chủ nghĩa Mác - Lênin đến tư tưởng Hồ Chí Minh và quan điểm của Đảng.

Hai là, am hiểu thực tiễn

Theo Hồ Chí Minh, học lý luận, biết và hiểu lý luận cốt là để áp dụng vào thực tiễn nhằm đáp ứng nhu cầu của người học và cơ quan cử người đi học. Người học mong muốn dùng lý luận để soi sáng những vấn đề đang diễn ra trong thực tiễn, nhận biết đúng về thực tiễn như đang diễn ra, lý giải được vì sao thực tiễn lại diễn ra như vậy và tìm được cách thức để giải quyết yêu cầu đặt ra từ thực tiễn một cách phù hợp nhất. Thông qua việc áp dụng lý luận vào thực tiễn, người học không những nhận biết được giá trị của lý luận đối với thực tiễn mà còn nhận biết được vai trò của thực tiễn đối với lý luận. Thực tiễn vừa là đối tượng để áp dụng lý luận vừa là nơi kiểm nghiệm lý luận. Thông qua việc áp dụng lý luận vào thực tiễn mà lý luận không ngừng được bổ sung và phát triển.

Giảng viên giảng dạy lý luận chính trị phải có hiểu biết về công việc của học viên, những trần trở của học viên qua thực tế công tác; những vấn đề thực tiễn đang đặt ra từ thực tiễn các địa phương, các bộ ban ngành trong nước; những vấn đề đặt ra từ thực tiễn đất nước, khu vực và thế giới. Trong quá trình giảng, giảng viên giảng dạy lý luận chính trị phải luôn có sự liên hệ với thực tiễn một cách phù hợp. Có như vậy, bài giảng mới trở nên sinh động, gần gũi và có ích với người học.

Ba là, tâm huyết, tận tụy với nghề

Học tập để có tri thức, áp dụng tri thức vào thực tiễn để tri thức biến thành nhận thức đúng; từ nhận thức đúng chuyển thành khao khát được chia sẻ, từ khao khát được chia sẻ thông qua thực hành thường xuyên thành kỹ

¹¹ Hồ Chí Minh (2011), *Sđd*, tập 16, tr.359.

năng chia sẻ, đó là công việc của cả một đời người. Nếu không tâm huyết với nghề, không tận tụy với công việc, khó có thể trở thành giảng viên giảng dạy lý luận chính trị giỏi. Người giảng lý luận chính trị phải có tinh thần học hỏi không ngừng, phải không ngại dấn thân vào thực tế, phải có tinh thần cầu thị, nghiêm túc rút kinh nghiệm và bổ sung tri thức sau mỗi giờ lên lớp.

Bốn là, có thái độ tôn trọng người học

Đa số học viên học lý luận chính trị là những người đã trưởng thành, đã có trải nghiệm thực tiễn. Họ sẽ chủ động tiếp thu những tri thức cần thiết và có mong muốn được trao đổi, được chia sẻ với giảng viên và người cùng học. Họ không chấp nhận lối truyền thụ mang tính áp đặt và thái độ thiếu khiêm tốn của giảng viên. Giảng viên giảng dạy lý luận chính trị cần biết lắng nghe, biết cách khuyến khích học viên đưa ra ý kiến, biết cách thảo luận và dẫn dắt học viên tập trung giải quyết những vấn đề cốt lõi của chuyên đề, bài giảng. Học viên tôn trọng, lắng nghe và chia sẻ với giảng viên khi họ cảm nhận được thái độ tôn trọng của giảng viên dành cho họ. Do vậy, rèn luyện để có thái độ tôn trọng đúng mức đối với học viên là yêu cầu cần thiết nhằm giúp giảng viên giảng dạy lý luận chính trị thực hiện giờ giảng hiệu quả.

Để có đội ngũ giảng viên giảng dạy lý luận chính trị đạt yêu cầu theo quan điểm Hồ Chí Minh về người làm công tác huấn luyện cán bộ thì ngoài sự nỗ lực, cố gắng của giảng viên, các cơ sở đào tạo phải có một hệ thống giải pháp đồng bộ, trong đó nên đặc biệt chú trọng hai vấn đề sau:

Thứ nhất, thực hiện tốt khâu tuyển dụng nhằm lựa chọn giảng viên có tâm huyết, có tố chất giảng dạy lý luận chính trị

Tuyển dụng là khâu đầu tiên nhưng là khâu có ý nghĩa quyết định đến chất lượng giảng

viên. Chọn đúng người sẽ có cơ sở xây dựng đội ngũ giảng viên tốt và ngược lại. Để chọn được giảng viên giảng dạy lý luận chính trị phù hợp, trước hết, thông tin về việc tuyển dụng phải được đăng tải sớm trên các phương tiện thông tin, để người có nhu cầu được biết và đăng ký tham gia tuyển dụng một cách dễ dàng. Thông tin tuyển dụng càng đến được với nhiều người, cơ hội chọn được người giỏi càng lớn. Quy trình tuyển dụng phải được thực hiện một cách nghiêm túc từ bước xét duyệt hồ sơ, phỏng vấn đến duyệt giảng. Hồ sơ của ứng viên phải được xem xét cẩn thận để loại ra những ứng viên chưa thật sự phù hợp với nhu cầu tuyển dụng. Vòng phỏng vấn, vòng thi giảng phải có những câu hỏi, những tình huống thích hợp để ứng viên có thể bộc lộ đúng khả năng. Và một điều hết sức quan trọng, Hội đồng tuyển dụng phải khách quan, công tâm khi ra quyết định; tránh vội vàng, thiếu khách quan, thiếu công tâm; tránh việc ưu ái cho những người hợp với mình; tránh việc quá coi trọng hoặc xem nhẹ bằng cấp.

Thứ hai, chú trọng việc rèn đức, luyện tài cho đội ngũ giảng viên

Đức, tài của con người không tự nhiên mà có. Hồ Chí Minh từng dạy: Cũng như ngọc càng mài càng sáng, vàng càng luyện càng trong. Đạo đức và tài năng của người giảng viên giảng dạy lý luận chính trị cũng vậy. Tinh yêu nghề, tinh thần cống hiến, phục vụ, sự tâm huyết và tài năng của giảng viên cần được bồi đắp thông qua môi trường giáo dục, thông qua sự tích lũy kinh nghiệm trong hoạt động giảng dạy. Bằng các hoạt động thiết thực, sự trợ giúp tích cực, các cơ sở đào tạo phải giúp giảng viên nhận thức được vai trò và giá trị của công tác giảng dạy lý luận chính trị, vai trò và sứ mệnh của giảng viên giảng dạy lý luận chính trị đối với công tác xây dựng đội ngũ cán bộ nói riêng, xây dựng Đảng nói chung. Nhận thức rõ điều

này, giảng viên sẽ ý thức được trách nhiệm của mình đối với mỗi bài giảng, mỗi vấn đề học viên trần trở.

Giảng viên giảng dạy lý luận chính trị không những phải làm chủ được kiến thức, làm chủ được các tình huống sư phạm, làm chủ cảm xúc của mình mà còn phải có tinh thần làm chủ cơ sở đào tạo. Giảng viên phải lao động, cống hiến với tư cách là người chủ. Chỉ khi lao động với tâm thế, tư thế là chủ, làm chủ, giảng viên mới luôn nghĩ tới lợi ích chung, vì lợi ích chung mà có thể chấp nhận hy sinh lợi ích của bộ phận, của cá nhân khi lợi ích ấy ngược với lợi ích chung. Chỉ khi lao động với tinh thần của người chủ, giảng viên mới đổi mới và sáng tạo. Các cơ sở đào tạo phải làm cho giảng viên thoát khỏi lối suy nghĩ của người làm thuê, người làm công ăn lương; phải bồi đắp lòng tự hào, tự tôn cho giảng viên về nơi làm việc, về công việc đang làm. Giảng viên phải lao động với tinh thần say mê, cống hiến chứ không phải chỉ vì khoản lương hàng tháng. Cơ sở đào tạo phải tạo điều kiện và khuyến khích giảng viên giảng dạy lý luận chính trị học tập nâng cao trình độ và phương pháp giảng dạy; phải tạo cơ hội cho giảng viên được tiếp cận với các nguồn thông tin và tư liệu; xây dựng cơ chế phối hợp

trong đào tạo giảng viên với các bộ, ban, ngành, các địa phương, cơ quan cử học viên đi học nhằm tạo thuận lợi nhất cho giảng viên trong việc tiếp cận tri thức và trải nghiệm thực tiễn. Mỗi sự tiến bộ của giảng viên, mỗi thành quả của giảng viên đều phải được nâng niu, ghi nhận kịp thời; phải tạo môi trường thuận lợi nhất để giảng viên trưởng thành thông qua lao động và học tập.

Kết luận

Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh, cán bộ là gốc của mọi công việc. Huấn luyện cán bộ là công việc gốc của Đảng. Huấn luyện tốt sẽ có cán bộ tốt. Huấn luyện dở, tạo ra lớp cán bộ tồi. Do vậy, “phải lựa chọn rất cẩn thận những nhân viên phụ trách việc huấn luyện”¹² mà ở đây chính là đội ngũ giảng viên giảng dạy lý luận chính trị. Từ những yêu cầu của Hồ Chí Minh, các cán bộ lãnh đạo quản lý và bản thân giảng viên cần thấm nhuần sâu sắc, vận dụng để xây dựng đội ngũ giảng dạy lý luận chính trị vừa giỏi về chính trị, vững vàng về chuyên môn, vừa tận tâm, tận tụy với nghề, am hiểu thực tiễn, hoàn thành tốt sứ mệnh mà Đảng và Nhà nước giao phó. ■

Tài liệu tham khảo:

1. Hoàng Anh (Chủ biên) (2013), *Tư tưởng Hồ Chí Minh về giáo dục và vận dụng vào đào tạo hiện nay*, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội.
2. Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh (2018), *Quyết định số 6587/QĐ-HVCTQG ngày 01 - 11 - 2018 Về chức năng, nhiệm vụ, quyền hạn, tổ chức bộ máy của Học viện Chính trị khu vực I*.
3. Hồ Chí Minh (2011), *Toàn tập*, Nxb. Chính trị quốc gia - Sự thật, Hà Nội, tập: 3, 5, 6, 12, 14, 15, 16.
4. Song Thành (2005), *Hồ Chí Minh - Nhà tư tưởng lỗi lạc*, Nxb. Lý luận chính trị, Hà Nội.
5. Lê Văn Yên (Chủ biên) (2006), *Tư tưởng Hồ Chí Minh về giáo dục*, Nxb. Lao động, Hà Nội.

¹² Hồ Chí Minh (2011), *Sđd*, tập 5, tr.313.